

SAMUEL MIKOVÍNI - polyhistor, inovátor, vizionár

Kolokvium, Banská Štiavnica, 2.12.2024, Námestie Sv. Trojice 3
(Podkrovie Rubigall)

SAMUEL MIKOVÍNI - polymath, innovator, visionary

Colloquium, Banská Štiavnica, 2.12.2024, Holy Trinity Square 3
(Attic of Rubigall building)

**Tematický blok: Analýzy profesionálneho záberu tvorivých
činností vzdelanca Samuela Mikovíniho**

BLOCK I: Analyses of the professional scope of creative
activities of the scholar Samuel Mikovíni

Peter Konečný

Slovenský bankský archív, Banská Štiavnica, peter.konecny2@minv.sk

Samuel Mikovíni (1686 - 1750) - inžinier, matematik, kartograf a učiteľ. „Užitočné poznanie“ a odbornosť v službách habsburskej monarchie

Samuel Mikovíni bol vzdelanec s vysokou úrovňou praktických zručností a svoje aktivity realizoval v rámci lokálnych a celoštátnych projektov v oblasti meliorácií, regulácie vodných tokov, vojenského inžinierstva, mapovania Uhorského kráľovstva a stavebného i banského inžinierstva. Spolupracoval na vedeckých publikáciách, teoretických výskumoch v oblasti matematiky a kartografie, kreslil plány urbánnej krajiny a vyučoval praktickú matematiku na „Berg Schole“ v Banskej Štiavnici. Príspevok predstaví jeho dielo v kontexte súčasných inžinierskych znalostí v strednej Európe.

Samuel Mikovíni (1686 - 1750) - Engineer, Mathematician, Cartographer and Teacher. "Useful knowledge" and expertise in the service of the Habsburg Monarchy

Samuel Mikovíni was an educated man with a high level of practical skills. He carried out his activities within the frameworks of local and national projects in a number of fields, such as land reclamation, watercourse regulation, military engineering, mapping of the Kingdom of Hungary and civil and mining engineering. He collaborated on scientific publications, theoretical research in the fields of mathematics and cartography, drew urban landscape plans and taught practical mathematics at the "Berg Schola" in Banská Štiavnica. The paper will present his work in the context of engineering knowledge in Central Europe at the time.

Miroslav Tibor Morovics

Historický ústav SAV, Bratislava, morovics@up.upsav.sk

Matematika ako metodologické zázemie a súčasť tvorby Samuela Mikovíniho

Samuel Mikovíni považoval matematiku za hlavné východisko svojej rozmanitej inžinierskej činnosti. Mimoriadne veľký význam jej pripisoval aj pri koncipovaní študijného programu svojej banickej školy. Príspevok je zameraný na analýzu vzťahu Samuela Mikovíniho k matematike, vrátane priblíženia niektorých zaujímavých výsledkov, ktoré v tejto disciplíne dosiahol.

Mathematics as the methodological background to and part of Samuel Mikovini's work

Samuel Mikovíni considered mathematics as the main starting point of his diverse engineering activities. He also assigned particular importance to it when designing the curriculum for his mining school. This paper is aimed at analysing Samuel Mikovíni's relationship to mathematics, including presenting some of the interesting results he achieved in this discipline.

Elena Kašiarová

Historička, Banská Štiavnica, elena.kasiarova@gmail.com

Pohľad na Samuela Mikovíniho cez archívne dokumenty opatrované v Slovenskom banskom archíve v Banskej Štiavnici (SBA)

Príspevok poukáže na to, ako Mikovíni vnímal svoje poslanie a postavenie v službách panovníka, dvorskej komory a uhorského kráľovstva na jednej strane a pri zabezpečovaní potrieb banskoštiavnickej banskej komory na strane druhej. Predstaví aj to, ako ho vnímali jeho spolupracovníci a verejnosť a čím sú cenné a akú pridanú hodnotu majú ním vytvorené či jeho osoby sa týkajúce archívne dokumenty SBA.

A look at Samuel Mikovíni through archival documents held in the Slovak Mining Archive in Banská Štiavnica (SBA)

The paper will show how Mikovíni perceived his mission and position in the service of the monarch, the court chamber and the Hungarian Kingdom on one hand, and in providing for the needs of the Banská Štiavnica mining chamber on the other. Moreover, the paper will present how Mikovíni was perceived by the people he worked with as well as by the public. In addition, the added value of the precious documents created by him or relating to him, now cared for by the SBA, will be discussed.

Vladimír Segeš

Vojenský historický ústav, Bratislava, vladoseges@centrum.sk

Vojenské aktivity Samuela Mikovíniho

Všestrannosť a erudovanosť vyniesla Samuela Mikovíniho vyniesla na piedestál vedy a techniky v 18. storočí. Šírka jeho profesionálneho záberu je naozaj imponantná. Aj širšej verejnosti je známy ako rytec, matematik, geodet, astronóm, kartograf, vodohospodár, architekt a pedagóg. Už menej sa vie o jeho pôsobení a prínose v armáde. V čase 2. sliezskej vojny o habsburské dedičstvo ako vojenský inžinier v hodnosti majora pôsobil v pohraničných oblastiach Uhorskej monarchie. Dokladom toho je aj množstvo Mikovíniho vojenských máp, ktoré dodnes uchováva Vojnový archív (Kriegsarchiv) vo Viedni.

Military activities of Samuel Mikovíni

Samuel Mikovíni's versatility and erudition placed him on the pedestal of science and technology in the 18th century. The breadth of his professional scope is truly impressive. Even the wider public is aware that he was an engraver, mathematician, surveyor, astronomer, cartographer, water engineer, architect and teacher. However, he is less known for his work and contributions while in the army. At the time of the Second Silesian War for the Habsburg succession, as a military engineer with the rank of Major, he was active in the border areas of the Kingdom of Hungary. This is also evidenced by the numerous military maps by Mikovíni, which are preserved by the War Archive (Kriegsarchiv) in Vienna.

Lucia Krchnáková

Historička, publicistka, Vyhne, luciakrch@gmail.com

Kúpele v medirytinách Samuela Mikovíniho

Kartograf Samuel Mikovíni patril k širokému okruhu spolupracovníkov významného polyhistora Mateja Bela. Do jeho rozsiahleho vlastivedného projektu - historických a zemepisných vedomostí nového Uhorska - vyhotovil nielen mapy, ale aj medirytiny kúpeľov v Sklených Tepliciach a Vyhniach neďaleko Banskej Štiavnice, ktorých blahodarné účinky sám využíval.

Baths in Samuel Mikovini's copper engravings

The cartographer Samuel Mikovíni belonged to the wide circle of eminent polymath Matej Bel's collaborators. For his extensive homeland project - historical and geographical knowledge of the new Kingdom of Hungary - Mikovíni made not only maps, but also copper engravings of the baths in Sklené Teplice and Vyhne near Banská Štiavnica, whose beneficial effects he himself enjoyed.

Marián Marčiš

Stavebná fakulta STU, Bratislava, marian.marcis@stuba.sk

Inovatívne geodetické a kartografické metódy a technológie uplatňované Samuelom Mikovíni

Samuel Mikovíni vynikal rozsiahlymi teoretickými znalosťami i praktickými zručnosťami v rozličných vedných odboroch. Významný prínos dosiahol aj v oblasti zememeračstva. Zostrojoval si vlastné prístroje, pomocou ktorých dokázal zmapovať značnú časť nášho územia, a vyvinul vlastné techniky kartografickej reprodukcie. Príspevok bude pojednávať o princípoch ním využívaných metód a technológií, ktoré v jeho dobe patrili k vrcholu poznania v Strednej Európe.

*Innovative geodetic and cartographic methods
and technologies applied by Samuel Mikovíni*

Samuel Mikovíni was known for both extensive theoretical knowledge and practical skills in various scientific disciplines. He made a significant contribution in the field of surveying, where he constructed his own instruments, with the help of which he was able to map a considerable part of what is today Slovakia, and developed his own techniques of cartographic reproduction. The paper will discuss the principles of the methods and technologies he used, which at the time were among the pinnacle of knowledge in Central Europe.

Tematický blok: Kultúrne dedičstvo ako príležitosť nielen pre jeho zodpovednú ochranu, správu a obnovu ale aj inovatívne využitie a interpretáciu

BLOCK II: Opportunities for the responsible conservation, management and restoration of cultural heritage, as well as its innovative interpretation and use

Ľuboš Kürthy

Umelecký historik, Kremnica, lubos.kurthy@gmail.com

Stavebný vývoj Mikovíniho domu (Banská Štiavnica, A. Kmeťa 21)

Príspevok predstaví vybrané individuálne pamiatkové hodnoty Mikovíniho domu a ich kontext na základe výsledkov architektonicko-historického a umelecko-historického výskumu objektu.

Construction history of Mikovíni's House (Banská Štiavnica, A. Kmeťa street 21)

Based on results of architectural-historical and art-historical research conducted in the building, the paper will present a selection of the individual historical values of the Mikovíni House and their context.

Iveta Niňajová

Štiavnický tajch, o. z., Banská Štiavnica, iveta.ninajova@gmail.com

Využitie odkazu a diela Samuela Mikovíniho v edukatívnom turizme a dobrovoľníckych aktivitách

Zámerom príspevku je poukázať na to, prečo je Banskoštiavnická vodohospodárska sústava - unikátne dielo Samuela Mikovíniho - na zozname svetového dedičstva UNESCO. Príspevok tiež predstaví ako občianske združenie Štiavnický tajch pracuje s Mikovíniho odkazom pri interpretácii tohto diela pre návštevníkov ako aj to, akým výzvam združenie čelí.

Samuel Mikovíni's legacy and work applied in educational tourism and volunteer activities

The aim of the paper is to show why the Banská Štiavnica water-management system - Samuel Mikovíni's unique work - is on the UNESCO World Heritage List.

The paper will also present how the Štiavnický tajch civil society organization (CSO) works with Mikovíni's legacy in interpreting this work for visitors as well as the challenges the CSO faces.

Lívia Gažová

Čierne diery, o.z., Bratislava, liviagazova@gmail.com

Obnova pamiatok so zapojením komunít

Príspevok predstaví príklady aktivít subjektov verejného a tretieho sektora pri revitalizácii historických budov so zapojením participatívnych metód práce, a to najmä v regiónoch. Takáto obnova sleduje potreby miestnej komunity a myslí na udržateľnosť i sociálnu zodpovednosť projektov.

Restoration of monuments with community involvement

The paper will present examples of the public and non-governmental sectors' involvement in revitalization of historical buildings through participatory methods, especially in the regions outside of Bratislava. Such renovation follows the needs of a local community and keeps in mind both the sustainability and social responsibility of the projects.

June Stuen

Director, Dalane Folkemuseum, Egersund, Norway, june@dalanefolkemuseum.no

**Ochrana kultúrneho dedičstva prostredníctvom využívania.
Dobré alebo zlé postupy?**

Ako čo najlepšie ochrániť naše stavebné historické dedičstvo? Príspevok uvedie niekoľko príkladov z mesta Egersund, zameria sa však viac na historickú budovu závodu na výrobu keramiky.

Conservation of cultural heritage through its use. Good or bad practices?

How can we best preserve our historical building heritage? The paper will present some examples from the town of Egersund, focusing primarily on the historic Egersund Faience Factory.

Olaug N. Økland

Dalane Folkemuseum, Egersund, Norway, olaug@dalanefolkemuseum.no

Projekt obnovy budovy „Skrivergården“

Vytvorenie novej kultúrnej scény - výzvy a riešenia
Skrivergården (1844) je pamiatkovo chránená budova v centre Egersundu, ktorá sa práve obnovuje. Cieľom je vytvoriť tu novú kultúrnu scénu, ktorá bude vhodná na rôzne účely a pre rôzne skupiny užívateľov. Projekt obnovy prináša viaceré výzvy a Nadácia Skrivergården sa snaží tieto výzvy riešiť.

The Skrivergården restoration project

Creating a new cultural arena - challenges and solutions
Skrivergården (1844) is a listed building in the center of Egersund that is being restored. The aim is to create a new cultural arena that is well-suited for a range of different purposes and user groups. The restoration project entails various challenges, and the Skrivergården Foundation is working to find solutions to these challenges.

Runar Skjærpe

Dalane Folkemuseum, Egersund, Norway, runar@dalanefolkemuseum.no

Špecifická ochrana múzejných budov

Príspevok sa dotkne viacerých tém, vrátane napríklad rozdielov medzi historickými a novými budovami, ekonomických otázok pri ochrane starých budov a vplyvov klimatickej zmeny na prácu tých, ktorí sa o historické budovy starajú.

The specifics of museum buildings preservation

In the paper, several topics will be addressed, including, for example, differences between historic and new buildings, the economics of the conservation of old buildings and the impact of climate change on the work of those caring for historical buildings.

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Spoločne za zelenú,
konkurencieschopnú
a inkluzívnu Európu

Working together for a green,
competitive and inclusive
Europe / www.eeagrants.sk